УДК 340.5

Баєва Л.В.[1], Авраменко М.Д.[2]
[1] доц. НУ «Запорізька політехніка»
[2] студ. гр. Ю-111 НУ «Запорізька політехніка»

ЗОЛОТА ХРИЗАНТЕМА – СИМВОЛ ІМПЕРАТОРА: КОРОТКИЙ ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ АДВОКАТУРИ ЯПОНІЇ

Адвокати в Японії (*бенґоші*), займають центральне місце у правовій системі країни, проте їхня професія має тривалу та складну історію. У період до Реставрації Мейдзі (1868 р.) японське суспільство було прихильне до конфуціанських цінностей, які надавали пріоритет суспільній гармонії та уникненню конфліктів. Попри такі культурні норми, вже в XVIII ст. почали з'являтися форми базової юридичної підтримки. Власники готелів у Едо (сучасний Токіо) пропонували своїм гостям юридичну допомогу, набуваючи титулу *куджіші*. В XIX ст. в японській літературі вже почали з'являтися згадки про адвокатів «європейського стилю». Зміни прискорилися із появою *дайґеннін* – осіб, які виступали офіційними представниками в цивільних справах і від яких не вимагалося мати юридичну освіту. В свою чергу період Реставрації Мейдзі ознаменував початок широких реформ у Японії, зокрема у сфері права. У 1890 р. до Кримінального кодексу Японії були внесені зміни, які визнали право на юридичне представництво в кримінальних процесах. Це закріпило офіційний статус *бенґоші* та встановило основи для сучасної

правової системи, де професійні адвокати отримали чітко визначену роль у судочинстві. З метою подальшого регулювання адвокатської діяльності уряд зобов'язав створення адвокатських асоціацій при кожному окружному суді, що сприяло уніфікації стандартів юридичної професії. У 1893 р. був прийнятий Закон про адвокатів, який офіційно регулював діяльність *бенґоші*. Цей закон не лише визнав їхню легітимність, але й встановив чіткі вимоги до адвокатів, які включали стандарти етики та професійної відповідальності. Після Другої світової війни Японія продовжила реформи правової системи. У 1949 р. було прийнято новий Закон про адвокатів (*бенґошіхо*). Цей закон став основою для офіційного регулювання адвокатської діяльності в країні, підкреслюючи важливу роль адвокатів у захисті прав і свобод громадян. Новий закон також запровадив суворі вимоги для вступу до професії, включаючи кваліфікаційні іспити та освітні стандарти [1].

Ці реформи значно вплинули на формування сучасної структури юридичної практики в Японії, роблячи правосуддя більш прозорим та доступним для громадян. Прийняття в 1989 р. закону, що дозволяє іноземним юристам працювати в Японії з обмеженими повноваженнями, стало кроком на шляху до лібералізації юридичного ринку. Цей закон дозволяє іноземним адвокатам займатися лише справами, пов'язаними з іноземним правом, і забороняє їм працювати з питаннями, що регулюються японським законодавством. Наразі в Японії працює близько 60 іноземних адвокатів, переважно з США, а також з Великобританії та Франції [1]. У 2022 р. кількість японських адвокатів досягла рекордного показника – 44 тис. Це свідчить про поступове збільшення кількості юридичних фахівців у країні [3]. При цьому населення Японії складало близько 125 млн. Для порівняння, в Україні станом на 2023 рік діяло близько 47 тис. адвокатів. До реформ 2004 р. складення іспиту на адвоката в Японії було винятково складним випробуванням для кандидатів. Рівень успішності був нижчим за 2%, що робило професію адвоката вкрай елітарною. Традиційна система юридичної освіти часто критикувалася за жорсткість та застарілі методи, оскільки акцент робився на теорії, а практичні аспекти, особливо глобальні юридичні тенденції, не отримували належної уваги. З метою модернізації та вдосконалення правової системи, у 2004 р. було запроваджено нові юридичні школи, а у 2006 р. переглянуто іспит на адвоката, що значно збільшило доступ до професії. Ці реформи були спрямовані на підвищення якості юридичної освіти, зробивши її більш відповідною сучасним вимогам та міжнародним стандартам [2].

Професія адвоката в Японії залишається однією з найпрестижніших у суспільстві. Символом цього високого статусу є золота хризантема, яку носять *бенґоші*, члени парламенту та сам Імператор Японії. Цей знак є символом поваги та високої соціальної позиції професії, яка не тільки вимагає

глибоких знань права, але й пов'язана з захистом прав і свобод громадян, що надає адвокатам особливого статусу в японському суспільстві [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. A brief history of lawyers in Japan. *Mutantfrog Travelogue* : вебсайт. URL: https://www.mutantfrog.com/2007/03/18/a-brief-history-of-lawyers-in-japan/ (дата звернення: 07.04.2025).

2. Understanding lawyers in Japan. *BCCJ Acumen* : вебсайт. URL: https://bccjacumen.com/understanding-lawyers-in-japan/ (дата звернення: 07. 04.2025).

3. Understanding the Unique Japanese Legal Talent Market. *Major, Lindsey & Africa* : вебсайт.
URL: https://www.mlaglobal.com/en/insights/articles/understanding-the-unique-japanese-legal-talent-market?byconsultantorauthor=amir-khan (дата звернення: 08. 04.2025).